

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

בפני כבוד השופטים י' שנלר, אב"ד-סג"נ, ד"ר ק' ורדי, סג"נ, ח' ברנר

המערער ד.מ.
ע"י ב"כ עו"ד זיו בייטל ואברהם הופרט

נגד

המשיבה ל.ל.
ע"י ב"כ עו"ד איתן ליפסקר
האפוטרופא לדין: עו"ד מרב דוד פלד

פסק דין

1

2

השופט ד"ר קובי ורדי, סגן נשיא

1. ערעור על פסק דינו (החלקי) של בית משפט לענייני משפחה בתל אביב יפו (כבוד
השופט יהורם שקד) מיום 29/9/15 בתמ"ש 7266-02-14 שקיבל את תביעת
המשיבה (להלן: גם "האם") כנגד המערער (להלן: גם "האב") ואישר את הגירת
בנם המשותף של הצדדים ד' יליד 1/10/08 (להלן: גם "הבן" או "הקטין" או
"הילד") לארצות הברית (פ') לבית האם ובן זוגה.

8

9

הרקע העובדתי, המחלוקת וההליכים המשפטיים

2. בהתאם לאשר נקבע בפסק הדין, הצדדים יהודים אשר נולדו בישראל וגדלו בה,
וכשהאם בהיותה כבת 17 שנים עברה להתגורר בארה"ב וכעבור 7 שנים שבה
לישראל.

ביום 5.5.08 נישאו הצדדים וכאמור ביום 1.10.08 נולד הילד ד' בישראל.

3. עוד בחודש דצמבר 2010 עזבה האם את דירת המגורים, תחילה עברה לבית הוריה
ולאחר מכן לדירה שכורה בסמוך למקום מגורי האב, וכשבתקופת הפירוד חלוקת
זמני השהות של הילד הוסדרה בהסכמה.

16

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 4. ביום 9.5.10 חתמו הצדדים על מסמך לפיו הסכים האב כי האם תיקח את הילד
2 לחו"ל לתקופה בלתי מוגבלת אולם תנאי לכך שהאם תיסע תחילה לחו"ל ללא הילד,
3 על-מנת לדאוג למגורים, עבודה ומסגרת לילד, וכשבזמן הזה יישאר הילד במשמורת
4 משותפת של האב ומשפחת האם, וכשאב טוען נגד תוקפו של מסמך זה.
- 5 5. בשנת 2012 הכירה האם את מר ג' אזרח ארה"ב, נוצרי, שיש לו שני ילדים מנישואים
6 קודמים (בני 10 ו-13), אשר התגורר באותה עת בארה"ב (להלן: "בן זוגה של האם")
7 וכשבחודש מרץ 2012. לטענת האב, בשנת 2011 עזבה האם את ישראל ועברה
8 להתגורר עם בן זוגה בארה"ב, נישאה לו ונולדה להם ילדה משותפת בת כשנתיים
9 וחצי.
- 10 6. ד' נותר להתגורר עם האב בישראל, כשהוריו והורי האם מעורבים ומסייעים בגידולו
11 וכשהאם הגיעה לישראל לביקורם אחת למספר חודשים, לתקופות לא ידועות
12 מראש.
- 13 7. לאחר שהאב הגיש תביעת גירושין לבית הדין הרבני, חתמו הצדדים ביום 10.7.12
14 על הסכם גירושין, כשבמסגרת ההסכם נקבע כי המשמורת תהיה משותפת וכך
15 נקבעו הסדרי ראיה בין הילד לבין האב פעמיים בשבוע ובכל סוף שבוע שני, תוך
16 שנקבע כי הילד יתחנך במוסדות הממלכתיים של מדינת ישראל, כי מרכז חייו יהיה
17 בישראל, תוך קביעת רדיוס למגוריו וכי יציאתו של הילד מהארץ תעוכב עד הגיעו
18 לגיל 18 בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם.
- 19 8. ביום 8.11.12 הגיש האב תביעה למשמורת וכשנקבע כי המשמורת הזמנית של הילד
20 תהא בידי האב לאור מגורי האם בארה"ב, וזאת בתום דיון שהתקיים ביום 7.4.13.
- 21 9. אולם, ביום 8.5.13 הגישה האם תביעת הגירה אשר נמחקה ביום 6.11.13, לאחר
22 שהאם לא התייצבה ואף לא הגישה תכנית מפורטת לקראת ההגירה.
- 23 10. ביום 5.2.14 הגישה האם תביעת הגירה נוספת, היא התביעה מושא פסק הדין, בה
24 עתרה כי בית המשפט יורה כי הקטין יעבור להתגורר עמה בארצות הברית והאב
25 התנגד לכך וטען שהאם בחרה לעזוב את הקטין ולבנות את חייה בארצות הברית
26 תוך הותרת הקטין בישראל עמו (אביו) כשהוא זה המגדלו בפועל בישראל.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

11. ביום 27.5.14 מינה בית המשפט את מכון א' כמומחה מטעם בית המשפט (להלן: "מכון א' או המומחה") שנתן חוות דעת מומחה ביום 26/1/15 לפיה יש מקום לאשר את ההגירה (להלן: "חוות דעת המומחה הראשונה" או "חוות דעת מכון א'").

4

5

פסק דינו של בית משפט קמא

12. בית המשפט בפסק דינו הפנה באופן נרחב לאמור בחוה"ד מכון א', תוך סקירת ממצאי חוה"ד, אשר בפרק המסכם בו נקבע כי ההורים שניהם סובלים מפגיעה עמוקה במבנה האישיות שלהם, תוך התייחסות לכך שהאב אינו מסוגל להכיר בחולשותיו וכי הוא חסר מודעות לסבל של בנו, לאור הסכסוך בין הוריו וכי הילד חרד ומכוון כולו לרצות את אביו, ובאופן שהאב אינו מביין כלל את מקומו הסבוך של הילד, ומאשימו שהוא עושה יד אחת עם אמו, נגדו.

13. בהתייחס לאם, נאמר בחוות הדעת כי היא חווה פגיעות נרקסיסטיות עמוקה, אולם היא חשופה ונגישה עבורה, לרבות לעבודה ולשינוי, וכשהיא נזקקה לתהליך של שיקום ערכה העצמי, אשר הרגישה כי הוא חייב להתבצע מעבר ליס. עוד צוין כי האם נמצאת במקום יציב ובטוח בחייה ובזוגיותה, והיא בשלה להתוודע למקורות הסבל של בנה ולמחיר ששילם על הפרידה ממנה, והמוטיבציה שלה באה מתוך רצון אמיתי לגדלו והיא בעלת יכולת לעשות כך.

14. כך גם עסקה חוות הדעת במצוקתו של הילד לרבות ההסתה הבוטה של האב כנגד האם, תוך התייחסות להיעדרותה של האם, וכי האם היא זו אשר מסוגלת לתמוך בילד, ובהפניה לשוני ביחסים שבין הילד לכל אחד מהוריו במסגרת האינטראקציות שנערכו.

15. בסופו של יום, נקבע בחוות דעת מכון א' כי למרות שלשני ההורים קשיים אישיותיים ניכרים, הרי הורותה של האם טובה לעין ערוך משל האב, אשר ברשותו ימצא הבן בסיכון משמעותי להתפתחותו הנפשית, ועל כן הומלץ לאפשר לאם לקבל את הילד לחזקתה ולקחתו עמה לארה"ב, וזאת חרף סוגיית המחיר של ניתוק הילד מסיבתו וממשפחתו המורחבת.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 11-1261-ד.מ. נ' ל.ל.

1 "באם יישאר ד' במשמורת האב והמאבק עליו ימשיך והוא
2 ימשיך לסחוב על כתפיו את הידיעה כי הוריו נלחמים עבורו אך
3 גם בגללו, אין ספק שמצבו לא ייטב. באם ישכילו ההורים
4 להבין כי יש לסגור את הפרק הנוכחי ולעזור לד' "להשתקם"
5 משנות המאבק הארוכות, ולעזור לו "לעשות סדר" בנפשו,
6 סביר להניח כי מצבו ישתפר. כל זאת כמובן עם מיסוד הסדרי
7 הראייה באופן ההולם את צרכיו. הן האב והן האם חייבים
8 להבין כי למרות המרחק ד' זקוק לשניהם וליישם זאת בכל דרך
9 אפשרית".

10 36. ועל שאלה 83 מה המחיר שעלול לשלם ד' אם יהגר לארה"ב ויהיה במשמורת האם
11 השיב המומחה כך:

12 "התשובה לשאלה זו זהה לתשובה לשאלה הקודמת. בכל
13 מקרה בכל תסריט אחד מן ההורים יהיה רחוק, כך הוא המצב
14 כאשר אחד ההורים בוחר לעקור אל מעבר לים. אין לנו ספק כי
15 בכל בית בו ישהה יקבל הורות שאנו תיארונו כסבירה. עם זאת
16 אין לשכוח כי הגירה משמעה עקירה מכל המוכר והידוע לד'.
17 בנסיבות המתקיימות במקרה הנוכחי המלצנו ונימקנו מדוע אין
18 להמליץ על הגירה.
19 לצערנו בתיק זה ולצורך קידום "האג'נדה" של כל אחד מן
20 ההורים נתהווה מצב של פיצול בו כל צד משחיר את הצד השני
21 ואין כל ספק כי הדברים מחלחלים אל ד' ופוגעים בו".

22

23 **אי חקירת המומחה מכון ב'**

24 37. לאור שאלות ותשובות ההבהרה ניתנה החלטת כבוד השופט סג"נ שנלר ביום
25 9/8/13 שהצדדים ישקלו האם הכרחי לחקור את המומחה.

26 38. בעקבות מספר סבבים של שאלות הבהרה ותשובות למכון ב' הודיעו למעשה כל
27 הצדדים שהם מוותרים על חקירת המומחה מכון ב'.

28 זאת לאחר שבית המשפט של הערעור נתן לצדדים הזדמנות להגשת בקשה כלשהי
29 לאחר שאלות ותשובות.

30 בעקבות זאת הורינו על הגשת טיעונים משלימים מטעם הצדדים.

31

32

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

16. בית המשפט קמא דחה את הטענות שהעלה האב כנגד מכון א', וקבע כי ניכר שמכון
א' ביצע עבודתו כדבעי. כך גם לא מצא ממש בטענות האב להעדר אובייקטיביות,
כאשר לא ניתן לשיטת בית משפט קמא להתעלם מהתנהלות האב, אשר תחילה
סירב לשלם את חלקו במימון חווה"ד ולאחר מכן טען כי חווה"ד מוטה לאור
מימונה על ידי האם. יתר על כן, ההתנגדות מבוססת על ביקורות שקרא באינטרנט,
הגם שאת הבקשה להחלפת המומחה הגיש כ-7 חודשים לאחר המינוי.
17. עוד הוסיף בית המשפט כי גם במהלך הדיונים בפניו, התרשם באופן בלתי אמצעי
מהצדדים וכי ניכרה התנהגותו התוקפנית של האב, לרבות ניסיונותיו לטרפד את
עבודת המומחה ועירוב הקטין בסכסוך וכי אין לאב כל נכונות לשתף פעולה עם
האם, וכי ההתרשמות הינה שאם לא תאושר הגירת הילד, אשר יוותר במשמורת
אביו, לא רק שהאב לא יפעל לשמירת קשר תקין בין הילד לאמו, אלא הוא אף יפעל
לניתוק ממנה.
18. כך גם ציין בית המשפט את עמדת האפוטרופא לדין, אשר גם לדעתה והתרשמותה
יש מקום לאשר את ההגירה.
- משכך, מצא לנכון בית המשפט לאמץ את המלצותיו של מכון א' בעיקרו, כולל
קביעות לגבי ביקורי האב בחו"ל וכן לגבי התקשורת בין האב לבן.
19. יש לציין שבית המשפט עיכב את ביצוע פסק הדין, כשעיכוב הביצוע הוארך בהחלטה
שניתנה במסגרת הערעור, כך שבפועל מעוכב ביצוע פסק הדין והקטין שוהה
בישראל עד היום אצל אביו.

20

21

טענות הצדדים בערעור

20. המערער טען בערעורו שמן הראוי היה לפסול את המומחה – מכון א' ושלא היה
מקום לקבל את מסקנות חוות דעתו לאחר שהמומחה לא נשאר אובייקטיבי וביקש
לשחררו על מנת להגיש תביעה נגד האב בגין לשון הרע שנטען שהפיץ האב ולא היה
מקום להורות על הגירת הקטין לארה"ב מעת שהוא מצוי בפועל שנים במשמורתו
של האב ובטיפולו הבלעדי, לאחר שהמשיבה ניתקה עצמה מהקטין ועזבה את הבית
ב-2010 ובסמוך נסעה לארה"ב ומצאה שם אהבה חדשה, כשהמצאים העובדתיים

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 והתסקירים היו צריכים להביא להשאת הקטין בארץ ולא היה מקום להסתמך
2 באופן בלעדי על חוות דעת מכון א'.
- 3 21. כך גם נטען כי בית המשפט לא נדרש לניתוקו של הילד מסביבתו, לרבות מסביבת
4 משפחתו הרחבה, וכי לכך חל שיפור במצבו של הילד בצל הליך טיפולי בו הוא מצוי,
5 וכי הילד צפוי לזעזועים קשים וטלטלה עמוקה בניתוק מאביו, מבני המשפחה,
6 החברים והמוסד החינוכי.
- 7 יתר על כן, תנאי ההגירה ומצב הילד, כלל לא נבדקו באופן מקצועי וראוי על ידי
8 המומחה.
- 9 כך גם התעלם בית המשפט, מיכל "ההיסטוריה" שבהתנהלותה של האם והקשר עם
10 בנה, והחשש כי לא ניתן יהיה לפקח על התנהלותה בארה"ב.
- 11 עוד הדגיש המערער שלמעשה לא הומלצה ולא הוגשה כל תוכנית הקשורה לביצוע
12 ההגירה.
- 13 כן נטען בערעור כנגד התעלמות בית משפט קמא מתסקירי שירותי הרווחה שעמדו
14 בפניו והכירו בכשרות האב כמשמורן.
- 15 22. משכך, עתר האב לקבוע כי המשמורת תהא ברשותו ולחלופין, להתיר הבאת ראיות
16 נוספות ולמנות מומחה חלופי בלתי תלוי.
- 17 בנוסף הגיש האב בקשה נפרדת בה עתר למינוי מומחה מטעם בית המשפט בתחום
18 הפסיכולוגיה, אשר יחווה דעתו בשאלות במחלוקת וזאת עוד טרם הדיון בערעור.
- 19 23. המשיבה תמכה בפסק הדין קמא ונימוקיו ובאימוץ חוות דעת מכון א', כשליטתה
20 אין זה נכון שהקטין מצוי שנים במשמורתו ובטיפולו של האב, אלא הוא מטופל
21 בלעדית ע"י אמו של האב. כך גם הדגישה את התרשמות בית המשפט והאפטרופא
22 לדין.
- 23 24. המשיבה גם הדגישה את חוסר יכולתו האובייקטיבית והסובייקטיבית של האב
24 לשמור על הקשר בין האב לקטין ומנגד יכולתה של האם לעשות כן וכי בסופו של
25 יום, בית המשפט קבע בצדק, בהסתמך על עקרון טובת הילד ועל בסיס הפרמטרים
26 הרלוונטיים להגירה שיש מקום לאשר את ההגירה לארה"ב.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

1 25. המשיבה התנגדה גם להחלפת המומחה ו/או לפסילת חוות דעתו ו/או למינוי מומחה
2 נוסף.

3 26. האפוטרופא לדין הדגישה את מעורבות הקטין בהליכים המשפטיים ואת רצונו
4 לדעת מה יוחלט בעניינו ושישנה חשיבות רבה לזמנים, כאשר לגבי נושא המומחה
5 הנוסף הבהירה כי כל מה שיקל על בית המשפט להוריד ספקות מקובל עליה.

6

7 **החלטתנו למינוי מומחה נוסף**

8 27. ביום 6/12/15, לאחר שקיימנו דיון בערעור ביום 30/11/15, ניתנה החלטתנו למינוי
9 מומחה נוסף וקבלת חוות דעת מומחה נוספת וכן על קבלת תסקיר נוסף מעודכן.

10 28. זאת לאור הבעייתיות שהייתה במסגרת חוות הדעת והיחסים בין הצדדים
11 והתנהלותם על רקע הסכסוך שפרץ בין האב למומחה שהביאו את המומחה להגיש
12 בקשות להשתחרר מתפקידו כדי שיוכל להגיש תביעה כנגד האב (בטרם נחקר על
13 חוות דעתו).

14 29. כך גם היעדר נתונים אובייקטיביים אודות מצבו של הילד היום ובמיוחד נוכח
15 הטיפול שנטען שהחל, הביא אותנו לבקש השלמה ועדכון לרבות המצאת תסקיר
16 מעודכן.

17 30. בהתאם לכך מונה על ידנו מכון ב' כמומחה נוסף וביום 13/4/16 הומצאה חוות דעתו
18 (להלן: "חוות דעת המומחה השניה" או "חוות דעת מכון ב'"), תוך קביעה כי לא
19 יימסר מאומה למכון ב' מבדיקותיו וממצאיו של מכון א'.

20

21 **חוות דעת מכון ב'**

22 31. מכון ב' ערך בדיקות דיאגנוסטיות להורים ולקטין, ראיונות לבני הזוג של ההורים
23 ומפגשי אינטראקציה בין כל הורה לקטין. מכון ב' מציין בחוות דעתו כי לא עמדו
24 בפניו כל חומרי רקע משפטיים או מידע ממקורות אובייקטיביים ובהתאם לכך
25 המידע שנמסר לו ע"י כל אחד מן ההורים היה בנקודות לא מעטות, אך מהותיות,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 סותר ועקב חוסר האפשרות לאמת ולעמת צד זה או אחר מול מידע, חשופה חוות
2 דעתם לביקורת.
- 3 כך, חוות דעתם נערכה על סמך הנתונים שאינם במחלוקת, חומרי האבחון שערכו
4 והתרשמות הצוות הבודק.
- 5 32. להלן הפרק המסכם בחוות דעת מיכון ב' (בעמודים 38-40 לחוות הדעת).
- 6 "עזיבת האם את הארץ והשארתו בחזקת האב הנה עובדה עליה
7 מסכימים שני ההורים. האם מתייחסת לעזיבה זו כ"טעות".
8 בשלוש השנים האחרונות נמצא ד' בחזקת האב המגדל את ד'
9 בעזרת משפחתו (בעיקר אמו) והאם מגיעה ארצה 4-5 פעמים
10 בשנה. ד' מקיים מפגשים סדירים עם משפחת האם עם לינה
11 באמצע השבוע וכך כל סוף שבוע שני. כאשר האם בארץ
12 מתקיימים מפגשים בינה ובין ד'. לדברי האב הקשר בין ד'
13 לאימו ומשפחתה הנו רציף, אם במפגשים ואם בווטסאפ או
14 טנגו (תכנת תקשורת).
- 15 מבדיקתו של ד' התרשמנו מילד מוכשר ונבון הכורע תחת הנטל
16 של הסכסוך המתמשך בין הוריו. ד' חש כי נטל ההחלטה עליו,
17 מצד אחד גורם הדבר לתחושות אומניפוטנטיות אצל ד' (שאינן
18 בטובתו) אך בנוסף הוא מותש רגשית מכך. התרשמנו מקשר
19 טוב בין ד' לכל אחד מהוריו. הקשר עם האב (על רקע אישיותו
20 של האב) נוטה להיות עם פחות ביטויי רגש וקרבה, הקשר עם
21 האם חם יותר.
- 22 חשוב לציין כי אף אחת מדמויות ההורים המופנמות אינה
23 נחוות ע"י ד' כמשענת פנימית מיטיבה ויציבה עבורו.
- 24 ד' אוהב את אביו אך כועס עליו וחושש ממנו. הוא אינו מסביר
25 זאת, אך מבטא זאת באופנים שונים. ד' חושש מכעסו של האב
26 בשל אותו חלק בו החפץ להתאחד עם האם. הריחוק מן האם
27 מביא לגעגועים אליה, עליהם חש אשמה. ישנם רמזים לכך כי
28 כל אחד מן ההורים באופן כזה או אחר "מקדם" את עמדותיו
29 מול ד', דבר הגורם ומעצים את הבלבול של ד'.
- 30 יש לציין כי שני ההורים, בהבדלים מסוימים ראויים להוות
31 משמורנים לד'. כל אחד מהם מגלה בדרכו רצון ואהבה כלפי ד'.
32 האב מסוגר יותר רגשית ונוקשה יותר אישיותית. יכולתו
33 ההורית בטווח הנורמטיבי. עם זאת הוא בעל משאבים
34 פסיכולוגים מספקים ומצליח לשמור על איזון רגשי, גם נוכח
35 המשבר הנוכחי, אשר מעורר בו תחושות מצוקה, חרטה,
36 אשמה וספק עצמי. האב מתקשה באינטימיות ביחסיו עם
37 הזולת ויחסיו נוטים להיות שטחיים ופונקציונאליים, אך מגלה
38 עניין בקשרים ובעל גישה חיובית, שיתופית ואופטימית. אנו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 מתרשמים כי מבקש להוות דמות משמעותית עבור בנו. זקוק
2 להדרכה הורית להעמיק את הבנתו והתייחסותו הרגשית לבנו.
3 האם בעלת משאבי התמודדות סבירים ותפקוד מסתגל.
4 יכולתה ההורית נמצאת בטווח הנורמטיבי ואין מניעה כי
5 תשמש משמורנית, סגנון תפקודה מבוסס על ניסוי וטעייה מה
6 שעשוי לעתים להוביל לתגובות אמוציונאליות ולא מספיק
7 מחושבות. מבחינה אישיותית, ניכרת מידה של חוסר בשלות,
8 עם אפיונים אישיותיים תלותיים לא פתולוגיים. ראייתה
9 הבינאישית מעט נאיבית אך חיובית, היא מתקשה להתמודד
10 עם ביטויי תסכול ואגרסיה מצד האחר ומאידך משתדלת לחיות
11 בשלום עם סביבתה ולהימנע מקונפליקטים. עלולה שלא
12 להיות ערנית למורכבות הרגשית והאישיותית של האחר אך
13 מגלה אמפטיה ונכונות להתגייס למען אנשים הקרובים אליה.
14 זקוקה להדרכה על מנת לחזק את מקומה כסמכות הורית
15 ולסייע לה להיות יותר ערנית ולהתמודד ביתר ביטחון עם
16 חוויות רגישות מורכבות של בנה.
- 17 בשלוש השנים האחרונות נמצא ד' בחזקת אביו ומקיים קשר
18 עם אמו ועם משפחת האם. קשייו הרגשיים של ד' נובעים
19 בעיקרם מן הקונפליקט המתמשך ומשיכת החבל סביב ד'. אין
20 אנו מוצאים עילה להעברת המשמורת על ד' לאם. אמנם
21 יכולתה ההורית עולה על זו של האב בעיקר בפרמטר של יכולת
22 הביטוי הרגשי שלה, אך אין בפער זה לבטל את יכולת האב
23 להוות משמורן ראוי.
- 24 אין להמעיט במשמעות של השארת ד' בחזקת האב עת יצאה
25 האם לממש את אהבתה ועתידה, כאשר האב לקח אחריות
26 מלאה על בנו ולהערכתנו עשה זאת כמיטב יכולתו ובאופן ראוי.
27 אין לדעתנו עילה כיום לעקירת ד' מסביבתו. אין ספק כי ד'
28 זקוק לאמו וכי חובתה של האם כלפיו לדאוג להמשכיות הקשר,
29 זאת בעזרתו של האב. ד' זקוק יותר מכל להורדת הנטל מכתפיו
30 ולהפסקת המאבק ההורי.
- 31 מכל האמור לעיל עולות ההמלצות הבאות:
- 32 • ד' יהיה במשמורת האב,
 - 33 • הסדרי הראייה בין ד' לאמו יכללו:
 - 34 - שלושה ביקורים בשנה אצל האם – חודש בחופשת הקיץ,
 - 35 3 שבועות בפסח ושבוע בחגי תשרי.
 - 36 - 3 ביקורים של האם בארץ לתקופות של עד שבועיים
 - 37 במהלכן יתקיימו הסדרי ראייה של 3 לינות בשבוע.
 - 38 - המשך הסדרי הראייה עם משפחת האם במתכונת של
 - 39 לינה בשבוע ו 2 לילות כל סוף שבוע שני וכן בחגים לסירוגין.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 • תתקיים תקשורת פתוחה של ד' עם האם ומשפחתה
2 באמצעות האינטרנט.
3 • טיפול פסיכולוגי לד' והדרכת הורים לכל אחד מן ההורים.
4 • תיאום הורי להסדרת תקשורת בונה בין ההורים (ראה
5 נספח).
6 • אנו מודים להורים ולד' על שיתוף הפעולה ופונים אליהם
7 לעשות הכל כדי לאפשר לד' רגיעה ושיקום מן המאבק
8 המתמשך".

9

10 החלטה נוספת שלנו לגבי חומרי הגלם של חוו"ד מכון ב'

- 11 33. בעקבות חוות דעת מכון ב', ביקשה האם להורות על גילוי חומרי הגלם של שני
12 המכונים (א' וב') לצורך מתן חוות דעתם.
13 בהחלטתנו מיום 21/6/16 הורינו על כך כי מכון ב' בלבד יעביר לפסיכולוג קליני
14 מטעם כ"א מהצדדים את חומרי הגלם אשר היוו את הבסיס למתן חוות הדעת,
15 כשהחומר יומצא אך ורק למטרת הכנת שאלות ההבהרה.

16

17 שאלות ותשובות ההבהרה

- 18 34. כל הצדדים פנו במספר סבבים למומחה מכון ב' בשאלות הבהרה שניתנו תשובות
19 עליהן.

20 במסגרת תשובות ההבהרה חזר המומחה מכון ב' על כך שלא מצא עדיפות
21 משמעותית לקשר עם האם המצדיקה העברת משמורת מן האב לאם, כשאף אחת
22 מדמות ההורים אינה נחזית כמשענת פנימית מיטיבה ויציבה עבור הקטין (תשובה
23 לשאלה 25).

24 כך חוזר המומחה גם על מסקנותיו בעמודים 39-40 לחוות הדעת (תשובה לשאלה
25 79).

- 26 35. כך לגבי שאלה 82 מה המחיר שעלול לשלם ד' אם יישאר במשמורת האב בישראל
27 השיב המומחה כך:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

התסקיר המעודכן

1

2 39. ביום 24/1/16 הוגש תסקיר מיטעם עו"ס ס.מ., שהתרשמות חברי ועדת התסקירים

3 באגף הרווחה והגורמים הנוספים הנמצאים בקשר עם הקטין היא כי הקטין זקוק

4 לקשר עם שני הוריו, ברם הם לא יכולים להמליץ בנושא ההגירה.

5 40. וכפי שנאמר בתסקיר זה כך:

6 "התרשמות חברי הוועדה והגורמים הנוספים הנמצאים בקשר
7 עם הקטין היא כי הבן זקוק לקשר עם שני הוריו, אך הוא חשוף
8 ונקרע בין שתי העמדות של ההורים. ניכר שהקטין מבולבל
9 וזקוק להכרעה ברורה וחד משמעית לגבי עתידו. ד' מעורב מאד
10 במאבק בין ההורים, מצבו הרגשי לא טוב והוא בתווך בין שני
11 הורים שאוהב וצריך. יש קונפליקט נאמנויות מאד גדול שעליו
12 הוא עשוי לשלם מחיר כבד בכל מצב. קיימת לעיניו פנטזיה על
13 מגורים בארה"ב ויש לכך משקל על הבחירה שלו. אחת
14 השאלות העומדות לנגד עינינו היכן הוא ישלם מחיר כבד יותר
15 ומהי טובתו, זאת נוכל לדעת אך ורק במבחן המציאות.

16 מהמידע שהתקבל מההורים עולה שכרגע מתנהלים במקביל
17 לוועדה בדיקות נוספות ולכן אנו ממליצים לכבוד בית המשפט
18 לגבש החלטה בהקדם ובמהירות בשל המחיר הרגשי שמשלם
19 הקטין על המשכיות התהליך. תהליך שנמשך כבר שנים רבות.
20 מומלץ כי תמצא הדרך להעניק לקטין דרך אמצע לשהות עם
21 שני הוריו בשקט ושלווה.

22 כל החלטה צריכה לקחת בחשבון מתווה ברור, מסודר, קבוע
23 לקשר עם ההורה השני.

24 בבואנו להמליץ בנושא ההגירה ניכר שאין לנו מספיק מידע
25 לגבי יכולתו וחוזקו של הילד להתמודד עם הגירה ומעבר לארץ
26 זרה, שפה לא מוכרת, הרחק מהמשפחה המורחבת. בנוסף, כל
27 המידע שיש לנו לגבי האם וחייה, הם על פי דבריה ולא ממקום
28 אובייקטיבי. לאור זאת, במצב זה לא נוכל להמליץ בנושא
29 המבוקש".

30 יש להדגיש כי קיימים בתיק זה תסקירים קודמים מ-2013 ו-2014 שאתייחס אליהם
31 בהמשך.

32

33

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

1 הטיעונים המשלימים

2 המערער

3 41. המערער מדגיש את מסקנות חו"ד מכון ב' ואת העובדה שהאם היגרה לארה"ב עוד
4 עובר לגירושי הצדדים ושאלת ההגירה מעלה שאלה האם יילקח הקטין מבית אביו
5 בישראל אל ה"לא נודע" או שימשיך במסגרת חייו בישראל במשמורת האב, במצב
6 הקיים זה מספר שנים, שזוהי גם טובת הקטין שיישאר במסגרת אביו שידאג לנדרש
7 לחינוכו וגידולו תוך הדרכה והנחייה של הגורמים המקצועיים (שהוא מוכן לקבל).

8 42. לשיטתו של המערער אין לשלוח את הקטין אל הלא נודע למשפחה חדשה בארה"ב
9 שהוא בקושי מכיר, במסגרת חברתית וחינוכית זרה, מסגרת דתית מעורפלת (נצרות
10 או חסרי דת), שלא תואמת את רוח חינוכו ודתו בישראל וללא כל גורם מפקח קיים
11 המתכתב עם צרכי הקטין בניגוד לקורה בישראל.

12 כן נטען כי כששני ההורים ראויים להיות משמורנים אין מקום לעשות כן, וישנה
13 עדיפות לאב ולמצב קיים וידוע שנים על פני האם ומצב לא ידוע.

14 זאת, משהקטין מצוי שנים (כ-6 שנים לשיטת האב) במשמרתו וטיפולו הבלעדי של
15 האב, לאחר שהאם עזבה את בית מגורים ונסעה לארה"ב ומצאה שם אהבה חדשה.

16

17 האפוטרופא לדין

18 43. האפוטרופא לדין תומכת, על אף שהדבר קשה מאוד להחלטה, בהגירת הקטין עם
19 אמו לארה"ב, כשליטתה זו טובת הקטין וקיים חשש שהשארית האב כמשמורן
20 עלול להביא לניתוק הקשר של הקטין מאמו ומניעת קבלת מידע של האם ממוסדות
21 החינוך והבריאות הנוגעים לקטין.

22 44. האפוטרופא לדין מציינת ומדגישה כי באם המסוגלות ההורית של שני ההורים
23 הייתה זהה או שאחד לא היה עולה על השני בהרבה, סביר להניח כי החלטתה
24 הייתה שונה, אך במקרה זה מקנן חשד בליבה כי טובתו של הקטין תיפגע ומצבו
25 הנפשי ימשיך ויתדרדר, כאשר על פי שתי חוות הדעת המסוגלות ההורית של האם
26 עולה על זו של האב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

1

המשיבה

2 45. המשיבה תוקפת את חו"ד מכון ב' ומחזקת את קביעת בית משפט קמא ואימוץ
3 חו"ד מכון א' שהינה לטעמה יסודית ומקצועית יותר, כאשר לטענתה ניכר כי האב
4 עבר הכנה מסיבית ופסולה טרם האבחונים שנערכו לו וידע מה מצופה ממנו
5 באבחונים.

6 46. כך גם נטען כי שני המכונים מצאו כי כישורי האם עדיפים על אלו של האב, שדי
7 מפחד וחרד מאביו שאינו מסוגל לתמוך בו בעוד הקשר של ד' עם אמו הוא קשר
8 עוצמתי ומיטבי וד' מעוניין בקשר זה. כך גם נטען כי האב אינו תומך בקשר של ד'
9 עם האם ויפעל לניתוקו ממנה.

10 47. כך גם נטען כי ישנה חשיבות רבה להתרשמות אישית של הערכאה הדיונית.
11 לשיטתה של המשיבה, לא מדובר, בהותרת המשמורת לאב, בבחינת הרע במיעוטו,
12 שכן מצבו של ד' אינו טוב והוא מראה סימני מצוקה קשה וסכנה להתפתחותו
13 הנפשית התקינה ויש לו קשיים רגשיים משמעותיים.

14 48. האם מציינת כי היא לוקחת אחריות על הכאב שנגרם לקטין כתוצאה מהעובדה
15 שאינה מתגוררת בישראל והאיחוד עמו ירפא את "פצעי" העבר, כשלטענתה היא
16 עזבה את בית המשפחה לארה"ב לא בגלל אהבה חדשה כפי שטוען המערער, אלא
17 בגלל אלימות קשה של האב נגדה, והיא מגיעה, לכל אורך הדרך, לעיתים תכופות
18 לארץ (כ-5 פעמים בשנת 2015) כדי לבלות עם הקטין והראיה שיש קשר רגשי עמוק
19 וחזק בינה לקטין, למרות המרחק הפיזי ולמרות שהקטין נמצא זמן ניכר בחזקת
20 האב.

21

22

דיון

23 49. לאחר שעיינו בהודעת הערעור, בעיקרי הטיעון בחוות הדעת ובכל החומר הרב
24 שבתיק, אמליץ לחברי להרכב לקבל את הערעור באופן שהמשמורת תהא בידי האב
25 תוך דחיית בקשת האם להגר עם הקטין לארה"ב ואימוץ המלצות מכון ב' לגבי
26 הסדרי הראיה עם האם.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 כל זאת בתיאום עם גורמי הרווחה בארץ ותוך העזרות בגורם המקצועי בארץ גם
2 לצורך טיפול בקטין, הדרכות ההורים והנחיות שלהם להבטחת טובתו של הקטין
3 (שהמערער מסכים לכך בין היתר בהשלמת הטיעון מטעמו).
- 4 50. זאת, לאחר שבית משפט קמא התבסס למעשה על חווה"ד היחידה שהייתה בפניו
5 של מכון א', בלא להפחית ממשקלה עקב טענות האב כנגדה ומשמצאנו למנות
6 מומחה נוסף עמדה בפנינו חוו"ד נוספת (מכון ב') שיש לתת לה משקל מלא. בנוסף,
7 קיימים התסקירים הישנים שבית המשפט קמא לא נתן להם כלל משקל והתסקיר
8 החדש המעודכן וכן המציאות העובדתית הקיימת והנמשכת שנים רבות שיש לה
9 משקל רב, כפי שיפורט להלן.
- 10 51. הנקודה העיקרית לטעמי המביאה לקבלת הערעור הינה קבלת החלטה בשאלה
11 האם ישנה הכרעה ברורה בשאלת המשמורת ועדיפות ברורה להורה זה או אחר
12 מבחינת משמורת ו/או מסוגלות הורית.
- 13 במידה והייתה הכרעה ברורה שכזו לטובת האם היה יכול הדבר להצדיק את ניתוק
14 הקטין מישראל והגירתו לארה"ב עם האם.
- 15 במידה ואין הכרעה שכזו, אינני סבור שישנה הצדקה לניתוקו של הקטין מישראל
16 ומסיביתו הקיימת היחידה במשך כל חייו והעברתו אל הלא נודע לארה"ב, בסביבה
17 חדשה, עם משפחה חדשה בדת חדשה, ביחד עם בן הזוג וילדיו מנישואיו הקודמים
18 וילדה משותפת של בן הזוג והאם.
- 19 52. לא ניתן להתעלם מכך שהקטין, שהינו כיום בן 8, חי כל חייו בישראל, כשהאם עזבה
20 את הארץ מרצונה (ולא הוכח אחרת) בשנת 2010 לשיטת האב או בשנת 2012 לשיטת
21 האם, כך שמיגיל שנתיים או מגיל ארבע נמצא הקטין בחזקתו של האב ובמשמורתו
22 ומגודל ע"י האב ומשפחתו, כשהאם מגיעה לארץ מספר פעמים בשנה, יקיים קשר
23 קבוע כולל לינה עם משפחתה של האם, גם בעת היותה בחו"ל.
- 24 53. אין ספק שדי' זקוק לאמו אך הקשר עמה יכול להימשך, כפי שהוא נמשך עד היום,
25 גם כשהקטין מצוי במשמורת האב.
- 26 54. האם עצמה מדגישה את הקשר הטוב שיש לה עם הקטין למרות שהיא חיה בארה"ב
27 ולמרות שהקטין נמצא זמן ניכר בחזקת האב ואין כל סיבה שקשר זה לא יישמר גם

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 מהיום והלאה, עת יישאר אותו מצב שהקטין במשמורת האב והאם חיה בארה"ב,
2 מה גם שניתן להבטיח קשר זה באמצעות קביעת מנגנוני הסדרי ביקורים וקשר,
3 כפי שנקבע בהמלצת מכון ב', וכן בפיקוח והכוונה של רשויות הרווחה, היכולים גם
4 לסייע בטיפול בקטין, בהורים ובמסגרת התומכת בו, הכל לטובתו של הקטין.
- 5.55 כפי שציין המומחה מכון ב' בחוות דעתו ובתשובות לשאלות ההבהרה שני ההורים,
6 בהבדלים מסויימים, ראויים להיות משמורנים, וכל אחד מהם מגלה בדרכו רצון
7 ואהבה כלפי ד', כשבשנים האחרונות (לפחות ארבע) נמצא ד' בחזקת אביו ומקיים
8 קשר עם אמו ומשפחתה.
56. אכן, יכולתה ההורית של האם עולה על זו של האב, כפי שקבעו שני המומחים,
9 בעיקר בפרמטר של יכולת הביטוי הרגשי שלה, אך אין בפער זה לבטל את יכולתו
10 של האב להוות משמורן ראוי, כשלקטין קשר טוב לכל אחד מהוריו למרות שהקשר
11 עם האם חם יותר ועם האב נוטה להיות עם פחות ביטויי רגש וקירבה.
12
57. אמנם האם מציינת שהיא מודעת ל"פצעי העבר" לאור עזיבתה את בית המשפחה
13 וטוענת שהאיחוד עם בנה בארה"ב "ירפא" זאת, אך כאמור, כפי שמצויין בחו"ד
14 מכון ב', לא ניתן להמעיט במשמעות של השארת הבן ד' על ידה בחזקת האב עת
15 יצאה האם מישראל לארה"ב לפני שנים רבות לממש את אהבתה ועזבה והאב לקח
16 אחריות מלאה על בנו ועשה זאת כמיטב יכולתו ובאופן ראוי במשך שנים רבות
17 ולמעשה במהלך כל חייו של הקטין עד היום, כך שאין עילה כיום לעקירתו של ד'
18 מסיבתו היחידה שהוא מכיר מישראל ומבית אביו והעברתו לארה"ב לבית אמו
19 ובן זוגה.
20
58. כך גם לא ניתן להתעלם מכך שמאז שהאם עזבה את הארץ אף לשיטתה (2012) עברו
21 כשנתיים עד שהגישה את תביעת הגירה הנוכחית (תביעת הגירה קודמת שהוגשה
22 לאחר כשנה מאז עזבה נמחקה בהעדר התייצבותה) ולא טענה עד אז מאומה כנגד
23 הסכנה והחשש לכך שהקטין נמצא בחזקת האב ומגודל על ידו, דבר האומר דרשני
24 ומדבר בעד עצמו.
25
59. מהתסקירים ומחוות הדעת, ואף מהתרשמות האפטרופא לדין, עולה כי מה שזקוק
26 ד' יותר מכל זה להכרעה שיפוטית לכאן או לכאן, לגבי מקום מגוריו הקבוע והורדת
27

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 הנטל מכתפיו והפסקת המאבק ההורי שלא עושה לו טוב וכל צד מנסה להשפיע
2 עליו, כשהוא כורע תחת הנטל של הסכסוך המתמשך ומותש רגשית ובכך אנו יכולים
3 לסייע, כשכפי שמיצויין בחוות דעת מכון ב', אם ייסגר הפרק הנוכחי, יוכל ד' "לעשות
4 סדר בנפשו" וסביר להניח כי מצבו ישתפר.
- 5 60. לכן גם מצאנו לנכון להחליט בעצמנו על חוות דעת מומחה נוספת (מכון ב') ולא
6 להחזיר את הדיון לבית משפט קמא וכן לתת הכרעה כיום על סמך החומר הקיים
7 כולל חוות דעת מכון ב', ולא להחזיר את התיק לבית משפט קמא להליך שיכול
8 להמשיך זמן רב וזאת עקב החשיבות הרבה של הצורך בהכרעה מהירה לכאן או
9 לכאן, דבר העולה בקנה אחד עם טובת הקטין שהיא ורק היא עומדת לנגד עינינו.
- 10 61. כך גם, משהצדדים ויתרו על חקירת המומחה ממכון ב', לא היה מדובר בצורך
11 בניהול הליך של חקירות, דבר שהקל עלינו בקבלת ההחלטה שלא להחזיר את הדיון
12 לבית משפט קמא (למרות שניתן היה להחליט על ביצוע החקירות גם בפני ערכאת
13 הערעור).

14

15

התסקירים הקודמים והתסקיר המעודכן

- 16 62. לא ניתן להתעלם גם מהתסקירים של שירותי הרווחה שנעשו בשנת 2013 ו-2014,
17 שביט משפט קמא לא נתן להם ביטוי, והתסקיר המעודכן מ-2016 שנעשה לבקשת
18 ערכאת הערעור, שהקשר בין הקטין לאביו חזק ויציב וששני ההורים ראויים להיות
19 משמורנים (כפי שגם הגיעו להסכמה בבית הדין בהסכם הגירושין כשהסכימו
20 למשמורת משותפת), תוך המלצה לתת את המשמורת בשלב זה לאב בלבד המגדל
21 את הקטין במשך שנים בעצמו מאז עזיבת האם את הארץ עקב הצבת נושא היציבות
22 בחיי הקטין כגורם המרכזי ובהעדר כלים לבדיקת יציבות בסביבה בה חיה האם
23 ותוך הערכה כי המגורים הקבועים בבית האב מאפשרים יציבות יחסית החסרה
24 מאוד בחייו המיטלטלים של ד'.
- 25 63. כך גם עולה מהתסקירים שהקטין זקוק לקשר עם שני הוריו אך הוא חשוף ונקרע
26 בין שתי העמדות של הוריו, מעורב מאוד במאבק בין ההורים, בתווך בין שני הורים
27 שאוהב וצריך, כאשר קיימת לעינינו פנטזיה על מגורים בארה"ב ויש לכך משקל על

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

1 הבחירה שלו והוא זקוק להכרעה ברורה וחד משמעית לגבי עתידו ולכן ישבה
2 חשיבות רבה לגיבוש החלטה במהירות תוך יצירת מתווה ברור, מסודר וקבוע הכולל
3 קשר עם ההורה השני.
4

משקל לאי חקירת מומחי מכון ב' על חוות דעתם

5
6 64. אי חקירת מומחי מכון ב' על חוות דעתם מחזקת חוות דעת זו ונותנת משקל ממישי
7 להמלצותיהם שלא נסתרו גם לאחר שאלות ההבהרה והתשובות (בע"מ 6308/12
8 פלונית נ' פלונית (30/4/13), כבוד השופט הנדל, ע"א (ב"ש) 1/98 פ.מ. נ' היועמ"ש
9 (4/5/98), ע"מ (ב"ש) 3/98 פלונית נ' היועמ"ש (26/10/98), בע"מ 934/13 פלונית נ'
10 היועמ"ש (9/5/13) ע"א 1650/12 מנורה חברה לביטוח בע"מ נ' שטיינפלד (9/6/13).

11 65. במצב דברים זה, כאשר המומחים מטעם מכון ב' לא נחקרו על חוות דעתם, לאחר
12 שהצדדים ויתרו על חקירתם, וחוות הדעת וממצאיה לא נסתרו משהמומחים עמדו
13 על מסקנותיהם וממצאיהם גם במסגרת התשובות לשאלות ההבהרה, יש לתת
14 לחוות דעת זו משקל ממישי רב.
15

שתי חוות דעת המומחים הקיימות ומשקלן

16
17 66. בענייננו, מדובר אם כן בשתי חוות דעת של מכון א' ושל מכון ב'.

18 חו"ד של מכון א' לא נפסלה אמנם, ברם עקב החיכוכים והמתחים שעלו בין
19 המומחים לאב, שהגיעו עד כדי בקשות של המומחים להשתחרר מתפקידם על מנת
20 להגיש תביעות נגד האב והעימות שפרץ בין המומחה לאב על רקע דרישת המומחה
21 לשכרו, פרסומים שהיו באינטרנט ותמלילי שיחות המעידים על מתח רב וסכסוך בין
22 הצדדים, אני סבור שיש לקחת זאת בחשבון במסגרת אומדן משקלה של חוות דעת
23 זו, ולהפחית ממשקלה המלא.

24 67. בנסיבות אלו, קשה לקבל את קביעת מכון א' שברשותו של האב יימצא הקטין
25 בסיכון משמעותי להתפתחותו הנפשית ואת עדות המומחה ממכון א' שאם תיקבע
26 המשמורת אצל האב עדיף משפחה אומנת, שכן הנ"ל לא עולה בקנה אחד לכאורה

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 עם המצב הקיים במשך שמונה שנות חייו של הקטיין אצל האב כעולה מחו"ד מכון
2 ב' ומהתסקירים והעובדה המוסכמת על כל המומחים שהורות האם טובה מהורות
3 האב לא מספקת לעקירת הקטיין מהמשמורת של האב ומסיבת מגוריו בה הוא
4 נטוע כבר שמונה שנים.
- 5 68. מול חו"ד מכון א', עומדת חוה"ד של מכון ב' שמונה כמומחה נוסף על דינו,
6 שהמומחים מטעמו לא נחקרו לאחר שהצדדים ויתרו על חקירתם, כפי שסקרתי
7 קודם לכן, כך שיש לתת לחו"ד זו משקל ממשי.
- 8 69. בנוסף, קיימים שלושה תסקירים, שני תסקירים מ-2013 ו-2014 ותסקיר מעודכן
9 מ-2016 שהתבקש לבקשתנו במסגרת החלטתנו לקבלת חו"ד מומחה נוסף,
10 כשתסקירים אלו, שלא ניתן להם ביטוי בפסק דינו של בית משפט קמא, תומכים
11 במסוגלות האב וביכולתו להיות משמורן ולא פוסלים אותו מהיותו משמורן.
- 12 70. כפי שציינה **כבוד השופטת ארבל** בבע"מ 27/06 פלוני נ' פלוני (1/5/06) בפסקאות
13 14-16, החלטה בבקשת הגירה הינה החלטה קשה ביותר בדיני נפשות, כאשר בבית
14 המשפט נדרש להעריך על בסיס אירועי העבר וחוות דעת של מומחים מקצועיים
15 החלטה צופה פני עתיד ובלתי נודע היכן יוטב לקטיין ולכן יש להכריע בראש
16 ובראשונה בהתבסס על עובדות המקרה הקונקרטיות והאינדיבידואליות תוך
17 העזרות במומחים מקצועיים ועל בסיס מסד נתונים ומידע מלא ככל הניתן שיסופק
18 על ידם כגורמים אובייקטיביים המנותקים מן הסכסוך שהם בעלי כלים מקצועיים,
19 ניסיון ומיומנות בתחום ובעזרת כלי מקצועי זה יוכל לגבש ביהמ"ש את תמונת
20 המצב בה הוא יכריע (רע"א 4575/00 פלונית נ' אלמוני פד"י נה (2) 321 בעמוד 333-
21 330 (8/1/01) (להלן – "פסק דין פלונית").
- 22 71. ככלל, בית המשפט ייטה לאמץ את המלצת המומחים שמונו על ידו, אלא אם כן
23 קיימים טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי המצדיקים סטיה מאותה המלצה,
24 כאשר רצוי שההחלטה תתקבל על בסיס חוות דעת עדכנית ושפני ביהמ"ש יונח
25 מידע מלא ועדכני ככל הניתן ובית המשפט רשאי לקבל את החלטתו בהתבסס על
26 יותר מחו"ד מומחה מקצועי אחד, כשעל בית המשפט מוטלת האחריות לקבל
27 ההחלטה ועליו להפעיל שיקול דעת שיפוטי עצמאי ולהיעזר בראיות שהיו בפניו, תוך
28 שהוא מדריך את עצמו בניסיון החיים, בשכל הישר, ברגישות ובהבנה למצבו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 המורכב של כל אחד מן המעורבים (פסקה 15 לפסק דין פלונית, וראו גם בע"מ
2 9358/04 פלוני נ' פלוני (2/5/05), דנ"א 9201/08 פלוני נ' פלונית (5/4/09) בע"מ
3 10060/07 פלונית נ' פלוני (2/10/08)).
- 4 72. והטיב לבטא את הדברים כבוד השופט רובינשטיין בבע"מ 4028/12 פלוני נ' פלונית
5 : (10/7/12)

6 "ברי לנו, כי התיקים הקרויים בשם "תיקי הגירה" (ולדידי
7 לעתים "תיקי ירידה") הם מן הקשים שלפני בית המשפט,
8 שכן כוללים הם ניתוק משמעותי של ילדים מאחד מהוריהם.
9 הנושא נדון לפני זמן לא רב בדנ"א 9201/08 פלוני נ' פלונית
10 הנזכר, וציין שם השופט (כתארו אז) גרוניס את מורכבות
11 ההכרעה וקשייה: "הקושי בהחלטות מסוג זה אינו נובע רק
12 מההשלכות מרחיקות הלכת שיש להכרעה על חייהם של
13 הצדדים לעניין. החלטות בענייני משמורת, ובענייני הגירה
14 בפרט, מחייבות את בית המשפט לחזות את טובתו של הקטין
15 בשנים העתידות לבוא", דבר שהוא כמובן קשה ביותר.
16 כשלעצמי נזדמן לי לציין בבע"מ 10060/07 פלוני נ' פלונית
17 [פורסם בנבו], פסקה ג', הובא בחוות דעתי בדנ"א 9201/06
18 פסקה ב') כי "אין פתרון 'טוב' במקרה דנא, וכך גם בתיקי
19 הגירה בדרך כלל. בסופו של יום ההכרעה בכל נסיבות אנושיות
20 מעין אלה היא אינדיבידואלית עד מאוד, גזורה לנסיבות הקטין
21 והוריו, העקרונות הכלליים של שיטת המשפט אינם יכולים
22 ליתן את הפתרון, מעבר לכלל המובן מאליו של טובת הילד...".
23 טובת הילד, שיש בהכרעה לגביה לא אחת עמימות, מחייבת
24 הסתייעות במומחים – ועם זאת הכרעה מהירה ככל הניתן
25 מטעמים מובנים, והכל באחריות בית המשפט (ראו פסקאות
26 21-22 לפסק דינו של השופט גרוניס בדנ"א 9201/06) [פורסם
27 בנבו]."

28

29 המציאות העובדתית הקיימת

- 30 73. לכן, עלינו לבחון את העובדות הספציפיות של התיק דנן, תוך התחשבות בחוות דעת
31 המומחים, בתסקירים ובמציאות העובדתית ותוך העזרות בניסיון החיים והשכל
32 הישר ולהכריע את החלטה הטובה ביותר לקטין גם אם מדובר ב"רע במיעוטו".
- 33 74. לטעמי, שקלול כל הנ"ל במציאות העובדתית הקונקרטית מצביע על כך שהאב
34 למעשה מתפקד כמשמורן כל חייו של הקטין (8 שנים) ובמשך לפחות 4 השנים

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 האחרונות (6 לשיטת האב) עשה זאת באופן בלעדי, כשהאם מגיעה מספר פעמים
2 בשנה מחו"ל.
- 3 75. זאת לאחר שהאם, כפי שקבע גם עובדתית בית משפט קמא, עזבה את הארץ
4 לארה"ב בעקבות הכרותה באינטרנט עם ג' אזרח ארה"ב נוצרי בשנת 2012 (ולא
5 עקב אירוע אלימות כפי שטוענת האם) ויצרה עמו תא משפחתי חדש לאחר שנישאה
6 לו ונולדה להם ילדה משותפת (בת שנתיים וחצי כיום) והם מגדלים גם את ילדיו של
7 ג' מנישואיו הקודמים (בני 10 ו-13).
- 8 76. גם האם מודעת לקושי בעזיבתה את הארץ לארה"ב לפני שנים רבות ובהשאת
9 הקטין במשמורת ובחזקת האב וקוראת לכך אף "פצע" שיכול להתרפא לשיטתה
10 באיחודה עם הקטין בארה"ב או "טעות" שיכולה להיות מתוקנת, אך "טעות" זו או
11 "פצע" זה מלמדים על התנהגות של האם שעזבה את הקטין בגיל ארבע אצל אביו
12 ועברה להתגורר למשך שנים בארה"ב כשהיא רואה באב משמורן ואחראי לגידולו
13 בארץ (כפי שראתה זאת גם בהסכם הגירושין).
- 14 77. אמנם, גם אם האם לא התנהלה בצורה ראויה בהתנהגות זו, "אין לבוא עמה
15 חשבון" באופן שיפגע בטובת הילד, ברם, במצב העובדתי, שבמהלכו האב ומשפחתו
16 מגדלים את הקטין למעשה כל 8 שנות חייו ובלעדית ב-4 השנים האחרונות ולא נטען
17 בתקופה זו של גידול בלעדי (לפחות לא עד תביעת ההגירה) שהאב אינו ראוי להיות
18 משמורן, כאשר חו"ד מכון ב' והתסקירים תומכים במסוגלותו ובכשרותו הראויה
19 של האב להיות משמורן, כפי שהוכח גם בפועל, אין סיבה לעקור את הקטין אל הלא
20 נודע לארה"ב המוצגת לו ע"י האם כפנטזיה (על פי חו"ד הדעת מכון ב').
- 21 78. זאת, אל משפחה ששורשיה נוצריים, כאשר בן זוגה של האם וילדיו ביקרו פעם אחת
22 בלבד בארץ ונפגשו עם הקטין פעם אחת בלבד במהלך ביקור זה וזאת לעומת קשר
23 רציף ממושך במשך כל ימי חייו של הקטין עם האב ומשפחתו בישראל.
- 24 כל זאת, כאשר בארץ מצויה גם משפחה נוספת תומכת בדמות הוריה של האם
25 (הסבא והסבתא של הקטין), שלפי חוות הדעת והתסקירים יש להם קשר קרוב וחם
26 מאוד עם הקטין שחשוב מאוד לקטין ומתקיים באופן תדיר במשך כל השנים על
27 בסיס שבועי, כאשר עקירת הקטין לארה"ב משמעו ניתוקו גם מקשר זה ממשפחת
28 אמו שיפגע הן בקטין והן בהורי אימו.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

79. במצב דברים זה, כאשר יש בפנינו חו"ד אחת (של מכון א') שמשקלה (במקרה הטוב
מבחינת האם) מופחת, חו"ד שניה שמשקלה רב (מכון ב') תסקירים מהעבר
ומההווה התומכים ביכולת האב להיות משמורן ומציאות עובדתית מתמשכת של
שנים והתנהגות עובדתית של שני הצדדים ביחד עם השכל הישר וניסיון החיים,
מביא לטעמי להחלטה שאין מקום לאשר את הגירת הקטין לארה"ב ויש להעדיף
את היציבות המוכחת והקיימת על פני הלא נודעת.
80. למעשה כאמור, המחלוקת העיקרית בין הצדדים הינה לגבי היכולת של האב להיות
משמורן, כשגם האפוטרופא לדין מציינת בהשלמת טיעונה שאם המסוגלות ההורית
של שני ההורים הייתה זהה או שאחד מהם לא עולה על השני בהרבה החלטתה
הייתה שונה.
81. כשיש לנו חוות דעת עדיפה (מכון ב') ותסקירים תומכים ומציאות עובדתית
מתמשכת שנים, לא ניתן לקבוע שהאב לא יכול להיות משמורן, אלא כפי שקבע מכון
ב' בחוות דעתו, שני ההורים ראויים להיות משמורנים ומסוגלים לכך וגם אם לאם
מסוגלות הורית טובה יותר, אין זה מטה את הכף לעקירת הקטין ממקום מגוריו
במשך 8 שנים אל הלא נודע בארה"ב.
82. על פי התסקירים וחו"ד מכון ב' מצטיירת דמותו של הקטין כילד אינטליגנטי
ופיקח המתפקד באופן תקין מעל הממוצע, כשעיקר הקושי הינו הצורך שלו בהכרעה
לגביו בהיותו מותש מהמאבק המשפטי המשליך ומשפיע עליו הן ישירות באמצעות
הוריו והן בעקיפין ושמומלץ בכל מקרה ע"י מכון ב' לתת לו טיפול פסיכולוגי קבוע
לשם ריכוך ההסתות ומתן הכרה לתחושותיו ומחשבותיו ואנו מאמצים את הנ"ל
ופועלים ליישום האמור.

22

23

התוצאה

83. התוצאה הינה כי אמליץ לחברי להרכב לקבל את הערעור באופן שלא תאושר
ההגירה, לבטל את פסק דינו של בית משפט קמא ולקבוע כי המשמורת על הקטין
תהא ברשות האב, כאשר הסדרי הראיה עם האם יהיו בהתאם להמלצות מכון ב'

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 15-11-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 בחוות דעתו, תוך עירוב גורמי הרווחה וגורמי המקצוע בארץ לצרכי פיקוח, הדרכה
2 והנחיה, הדרכות הורים וטיפול בקטין.
3 במידה ובין הצדדים יהיו חילוקי דעות כלשהם לגבי ביצוע האמור לעיל, יטפל
4 ויכריע בעניינים אלו בית משפט קמא.
5 84. בשולי פסק הדין אך לא בשולי העניין, לא נותר לנו אלא לקוות ולייחל לכך כי
6 הצדדים ישכילו להפסיק את המאבקים וידאגו, בשיתוף פעולה, לכך שהקשר של
7 הקטין יהיה טוב והדוק עם שני הוריו שיפסיקו להשחיר אחד את השני, ויתמקדו
8 בקטין ובקשר עמו שכן זה חשוב מאוד לקטין הזקוק לשניהם למרות המרחק,
9 ויישמו זאת בכל דרך אפשרית בעצמם ובעזרת בית המשפט ושירותי הרווחה.
10 85. בנסיבות העניין וכדי לא להכביד עוד על הצדדים וגם עקב התנהגות האב כלפי מכוון
11 א', וכפי שלא נפסקו גם הוצאות בבית משפט קמא, אין צו להוצאות.
12 86. המזכירות תחזיר את הערבון שהופקד, במידה והופקד, למערער באמצעות באי
13 כוחו.
14 87. המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לצדדים.
15

ד"ר קובי ורדי, סג"נ,
שופט

16

17

השופט י. שנלר, סג"נ-אב"ד:

18

- 19 1. אני מצטרף לאמור בחוות דעתו המקיפה של חברי כב' השופט ד"ר ורדי, סג"נ
20 ומוצא לנכון להוסיף קמעה משלי.
21

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

2. הנסיבות של המקרה דנן, קשות הן מכל בחינה ובמיוחד בעת שעסקינן בהכרעה
בשאלת הגירה של ילד יליד 1.10.08.
- דומה, כי אין חולק שכל עיכוב בהכרעה בעניינו לא מטיבה עם הילד, אם להתבטא בלשון
המעטה, אולם, בנסיבות דנן, סברנו כי אין מנוס מקבלת חוות דעת נוספת, וראו
החלטתנו מיום 6.12.15 הסוקרת בהרחבה את ההליכים והנסיבות.
- ואכן, לאור החומר שבפנינו המסקנה העולה כי אין לאשר את ההגירה של הילד, וכפי
שציין השופט ד"ר ורדי לא רק בגין חוות הדעת של מכון ב'.
8
3. הן האם והן האפוטרופא לדין נסמכות במסגרת השלמת הטיעונים בקביעות
מכון א' מול קביעות מכון ב', וכך גם, מתייחסות להתרשמותו של בית משפט קמא, על
כל המשתמע מכך.
- ביחס להתרשמותו של בית משפט קמא, הרי בית המשפט ציין מפורשות – ובצדק, כי
אין לבוא חשבון עם האב בגין התנהלותו שאינה ראויה באופן שיכול ויפגע בטובת הילד.
אכן, יש ובית המשפט מסיק מסקנות גם מהתנהלות אחד ההורים במסגרת ההליך
המשפטי, בקביעותיו אודות השאלה שעמדה בפניו במחלוקת.
- בנושא זה, אמר בית משפט קמא דברו, ואין אנו סוברים כי יש מקום להתערב בכל
הקשור להתנהלותו של האב. אולם עדיין יש מקום לבחון את שאלת טובת הילד
בהתחשב במכלול החומר שבפנינו.
- דברים אלו יפים גם בכל הקשור לחילוקי הדעות בין נותני חוות הדעת. לא מדובר בשתי
חוות דעת וחקירת המומחים אשר ניתנו בנסיבות דומות, הואיל ולא ניתן להתעלם
מהרקע והנסיבות של מתן חוות דעת מכון א', גם אם יכול והאב הוא זה שגרם לאותן
נסיבות. דומה הדבר ל"פסילת שופט" בגין נסיבות דומות, אשר גם אם ניתן היה לקבוע
כי אין באותן נסיבות להשפיע על פסיקתו, הרי אין לעשות כן ואין להסתמך על פסיקתו.
כך גם מעת שביקש עורך חוות דעת או מי שאמור לערוך חוות דעת להגיש תביעה כנגד
מי הנבדקים על ידו. יתר על כן, עוד טרם הגשת חווה"ד מטעם מכון א' החל האב
בהתנהלותו הבלתי ראויה ביחס למומחה שמונה. כך גם טרם חקירת המומחיות ממכון
א' התבקש ביהמ"ש להתייחס לפרסומים שפרסם האב או לשחררן מהמשך מעורבות
בתיק, ע"מ להגיש תביעה נגד האב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

1 מנגד, מכון ב', שמונה על ידו, אין לו כל אינטרס לצד זה או אחר, ועל כן – ובהצטרף
2 הנימוקים הנוספים – יש מקום ליתן משקל יתר למסקנותיו ובמיוחד בהתחשב בשאלות
3 ההבהרה הרבות שנשלחו, בהן עומת המכון מול טענות אלו או אחרות, לרבות תקיפות
4 מסקנותיו לאור הבדיקות שעברו הצדדים במסגרת הכנת חוות דעת מכון א'.
5 משכך, יש לתת משקל יתר לקביעת מכון ב' כי לאב מסוגלות הורית, וכי הוא מסוגל
6 וראוי לגדל את הילד ובמיוחד נוכח הדברים מטעם מכון א' בחקירה בבית המשפט כי
7 אם מסוגלותה של האם הייתה עולה רק במעט על מסוגלות האב "אני חוששת שהיינו
8 ממליצים להוציא אותו (הילד) למשפחה אומנת. עד כדי כך מבחינתנו זה לא שהוא
9 הורה פחות טוב מ[האם] הוא ממש הורה בעייתי מאד ל[ילד]".
10 דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם, מעת שמדובר במי שמגדל את הילד, גם אם
11 בסיוע המשפחה המורחבת מזה שנים וכשהאם עצמה אפשרה לו לעשות כן, לרבות
12 במסגרת ההסכמים בין ההורים.
13
14 4. בסופם של דברים, מדובר במי שהילד נמצא במשמורתו מזה שנים רבות וכאשר
15 נקבע כי גם מהפן המקצועי מסוגל הוא להיות הורה משמורן, כאשר בפועל הוא אכן
16 עשה כן.
17 ודוק, לא מדובר במקרה דנן בהורים שנפרדו וכשאחד מהם החליט להגר לחו"ל, שאזי
18 יש לבחון את טובת הילד, לרבות בחינת כל הנדרש ליחסים שבין כל אחד מההורים
19 לילד וכך גם ניסיון לבחון אשר יהיה בעתיד, במסגרת היחסים שבין ההורים בינם לבין
20 עצמם, כולל מתן האפשרות והנכונות לקשר בין ההורה שאינו משמורן לילד.
21 במקרה דנן, הילד גדל במחיצת אביו תוך סיוע המשפחה המורחבת כולל הורי האם,
22 ואף לינה בביתם וכשהאב איפשר את הקשר בין הילד לאם וכך גם שהותה עימו בעת
23 שהגיעה ארצה, על כל המשתמע מכך.
24 בלשון אחרת, למעשה בפועל מזה שנים בוצעה הגירה של האם לחו"ל ובהסכמה הילד
25 נשאר בישראל ובניגוד לנטען, הקשר בין האם לילד התקיים לרבות באמצעות המשפחה
26 המורחבת של האם.
27 קשה לקבל שבחלוף שנים רבות שכאלו, לפתע ישתנה האיזון ולפתע האב אינו מסוגל
28 להיות משמורן.

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 11-15-1261 ד.מ. נ' ל.ל.

- 1 יתר על כן, לא מדובר במקרה דנן רק בניתוק מהאב, כביכול, אלא בניתוק מהמשפחה
2 המורחבת, כולל הורי האם ואף מבלי להידרש למקום לימודיו ולחבריו של הילד.
3 לאמור יש להוסיף, כי המבחן בכל הקשור להגירה אינו מי ההורה אשר מסוגלותו
4 ההורית עדיפה על ההורה האחר, ובדומה מעת שמדובר בקביעת משמורת ללא קשר
5 להגירה, בלבד.
6
7 5. לא התעלמתי מטיעוני האם וכך גם מטיעוניה האפוטרופא לדין, אך לא מצאתי
8 כי בגין הנטען יש לשנות מהמילצת מכון ב', ובמיוחד נוכח התשובות לשאלות ההבהרה.
9 יתר על כן, נוכח הנסיבות המיוחדות במקרה דנן, מודעים אנו למצב השורר, לרבות אשר
10 נטען ביחס למי מהמעורבים. ברור כי לא מדובר במצב אידיאלי מעת שהאם מתגוררת
11 בחו"ל. אך מאידך, הקשר עמה הדוק ובמיוחד הקשר והשהות עם בני משפחתה.
12 מול האמור, מבוקש לאשר הגירה תוך ניתוק מכל האמור וכשאין להתעלם מאשר נטען
13 ע"י האב אודות חסר במידע והקשר לתכנית האם.
14 לא למותר לציין כי אם ישתנו הנסיבות אזי כמובן שה"דלת פתוחה" אך לא כן היפוכם
15 של דברים וכניסיון שיעבור הילד.
16
17 6. הגם שכך, סבורני כי לא ניתן להתעלם מהתנהלותו של האב, לרבות, בכל הקשור
18 והנטען בעניין מכון א' תוך שימוש ברשתות חברתיות וכדומה, וזאת מבלי לקבוע
19 מסמרות בכל הקשור לפעולה זו או אחרת.
20 מכל מקום, התנהלותו הנטענת של האב ראויה לכל גינוי, ואין ליתן יד להתנהלות שכזו.
21 משכך, גם אין לפסוק הוצאות לזכותו במסגרת הערעור, חרף קבלתו.
22 כפי שצינתי לעיל, אלמלא שהיה מדובר בסוגיית ההגירה ונושא של טובת ילד, היה
23 מקום שלא להיענות לבקשותיו של בעל דין מעת שנקט בדרכים שאינן ראויות במסגרת
24 ההליך המשפטי וכלפי מי שמונה על ידי בית המשפט. אולם, אין אנו עוסקים ב"ענישה"
25 של האב אלא בהכרעה הרת גורל בייחס לילד בן השמונה שעניינו הוא העומד להכרעה.
26
27
28
29

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 1261-11-15 ד.מ. נ' ל.ל.

7. הנה כי כן, נוכח חו"ד המומחים והנסיבות התומכות בה – דין הערעור להתקבל. 1

2
3
4
5 ישעיהו שנלר, סג"נ,
שופט
6 אב"ד

7

השופט ח' ברנר:

8

אני מסכים.

חגי ברנר, שופט

9

10 הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד"ר קובי ורדי, סג"נ.

11 ניתן היום, י"ב חשוון תשע"ז, 13 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.

12

13

14

15

16

17

חגי ברנר, שופט ד"ר קובי ורדי, סג"נ, שופט ישעיהו שנלר, סג"נ, שופט- אב"ד

18

19

20